

NOKUTs tilsynsrapporter

Mastergradsstudium i psykisk helse- og rusarbeid

Høgskolen i Bergen

oktober 2016

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved lærestedene. Dette gjør vi blant annet gjennom å akkreditere nye utdanningstilbud. Institusjonene som gir høyere utdanning har ulike fullmakter til å opprette nye studier. Dersom en institusjon ønsker å opprette et utdanningstilbud utenfor fullmaktsområdet sitt, må den søke NOKUT om dette.

Institusjon:	Høgskolen i Bergen
Studietilbudets navn:	Mastergradsstudium i psykisk helse- og rusarbeid
Grad/Studiepoeng	mastergrad, 120 studiepoeng
Studieform	stedbasert studium
Sakkyndige:	Bengt Karlsson Bengt Svensson
Dato for vedtak:	28.10.2016
NOKUTs saksnummer	16/00468

Forord

NOKUTs tilsyn med norsk høyere utdanning omfatter evaluering av institusjonenes interne system for kvalitetssikring av studier, akkreditering av nye, og tilsyn med etablerte studier. Universiteter og høyskoler har ulike fullmakter til å opprette studietilbud. Dersom en institusjon ønsker å opprette et studietilbud utenfor sitt fullmaktsområde, må den søke NOKUT om dette.

Herved fremlegges rapport om akkreditering av mastergradsstudium i psykisk helse- og rusarbeid ved Høgskolen i Bergen. Vurderingen som er nedfelt i tilsynsrapporten, er igangsatt på bakgrunn av søknad fra institusjonen. Denne rapporten viser den omfattende vurderingen som er gjort for å sikre utdanningskvaliteten i det planlagte studiet.

Mastergradsstudium i psykisk helse- og rusarbeid ved Høgskolen i Bergen tilfredsstillende NOKUTs krav til utdanningskvalitet og er akkreditert i vedtak av 28. oktober 2016.

Vedtaket er ikke tidsbegrenset. NOKUT vil imidlertid følge opp studietilbudet gjennom et oppfølgende tilsyn etter 3 år.

Øystein Lund
tilsynsdirektør

Innhold

1	Informasjon om søkerinstitusjonen.....	1
2	Saksgangen	2
3	Faglig vurdering.....	2
3.1	Oppsummering	2
3.2	Grunnleggende forutsetninger for akkreditering (§ 7-1).....	3
3.3	Plan for studiet (§ 7-2).....	6
3.4	Fagmiljø tilknyttet studiet (§ 7-3).....	14
3.5	Samlet konklusjon	18
4	Institusjonens kommentar.....	19
5	Tilleggsvurdering	22
6	Vedtak	25
7	Dokumentasjon	25
8	Presentasjon av den sakkyndige komiteen	25

1 Informasjon om søkerinstitusjonen

Høgskolen i Bergen (HiB) har cirka 7700 studenter og 830 ansatte. Den faglige aktiviteten på høgskolen er organisert i tre avdelinger; avdeling for helse- og sosialfag, avdeling for økonomi- og ingeniørfag og avdeling for lærerutdanning. Avdeling for helse- og sosialfag ved Høgskolen i Bergen tilbyr fire akkrediterte mastergradsutdanninger på 120 studiepoeng. Avdelingen har rundt 2400 studenter og 240 ansatte. Mastergradsutdanningen det søkes akkreditering for skal være en del av de utdanningene som tilbys ved avdelingen. Den vil være plassert ved institutt for sosialfag og vernepleie. De kandidatene som fullfører første år av utdanningen får kompetanse som helsefagarbeider i henhold til rammeplan for videreutdanning i psykisk helse.

Som akkreditert høgskole har Høgskolen i Bergen selvakkrediteringsfullmakt for opprettelse av studier i første syklus (bachelorgradsstudier), men ikke i andre syklus (mastergradsstudier) eller tredje syklus (ph.d.).

Siden opprettelsen av NOKUT har høgskolen fått følgende studier akkreditert:

- Mastergradsstudium i samfunnsarbeid (120 studiepoeng), 2006
- Mastergradsstudium i kunnskapsbasert praksis i helsefag (120 studiepoeng), 2007
- Mastergradsstudium i klinisk fysioterapi (120 studiepoeng), 2008
- Mastergradsstudium i informatikk- programutvikling (120 studiepoeng, fellesgrad med universitetet i Bergen), 2008
- Mastergradsstudium i undervisningsvitenskap (120 studiepoeng), 2009
- Mastergradsstudium i klinisk sykepleie (120 studiepoeng), 2010
- Mastergradsstudium i barne- og ungdomslitteratur (120 studiepoeng), 2010
- Mastergradsstudium i innovasjon og entreprenørskap (120 studiepoeng, fellesgrad med universitetet i Oslo), 2011
- Mastergradsstudium i samfunnsfagdidaktikk (120 studiepoeng), 2012
- Ph.d.-studium i studier av danning og didaktiske praksiser (180 studiepoeng), 2014
- Mastergradsstudium i fysisk aktivitet og kosthold i et skolemiljø (120 studiepoeng), 2014
- Mastergradsstudium i innovasjon og ledelse – samfunnsfaglig retning (120 studiepoeng), 2014
- Mastergradsstudium i areal og eiendom (120 studiepoeng), 2015
- Ph. d.-studium i Computer Science: Software Engineering, Sensor Networks and Engineering Computing (180 studiepoeng), 2016

Høgskolens interne system for kvalitetssikring ble godkjent i 2011.

Høgskolen i Bergen søkte til søknadsfrist 1. mars 2016 om akkreditering av et mastergradsstudium i psykisk helsearbeid (120 studiepoeng).

2 Saksgangen

NOKUT gjør en innledende vurdering for å avklare om grunnleggende forutsetninger for akkreditering er tilfredsstillende imøtekommet slik disse gjengis i NOKUTs studietilsynsforskrift¹. For søknader som går videre, slik som den aktuelle søknaden denne rapporten dreier seg om, oppnevner NOKUT sakkyndige til faglig vurdering av søknaden. De må erklære seg habile og utfører oppdraget i samsvar med mandat for sakkyndig vurdering vedtatt av NOKUTs styre, og krav til utdanningskvalitet slik disse er fastsatt i studietilsynsforskriften.

I sin faglige vurdering, skal de sakkyndige konkludere med et tydelig ja eller nei på om utdanningskvaliteten samsvarer med kravene i studietilsynsforskriften. De sakkyndige blir også bedt om å gi råd om videre utvikling av studiet. Alle kriteriene må være tilfredsstillende imøtekommet for at NOKUT skal vedta akkreditering.

Dersom ett eller flere av kriteriene underkjennes av de sakkyndige, sendes den faglige vurderingen til søkerinstitusjonen som får tre uker til å kommentere denne. NOKUT avgjør deretter om institusjonens kommentarer skal sendes de sakkyndige for tilleggsvurdering. De sakkyndige får i slike tilfeller, to uker på å avgi tilleggsvurdering. NOKUT fatter vedtak på grunnlag av den sakkyndige komiteens vurdering av søknaden og eventuelle tilleggsvurderinger.

3 Faglig vurdering

Der det forekommer «vi» i dette kapitlet, er det et uttrykk for de sakkyndige. Nummereringen på hver overskrift henviser til tilsvarende bestemmelse i NOKUTs studietilsynsforskrift.

3.1 Oppsummering

Høgskolen i Bergen har levert en solid søknad om akkreditering av mastergradsstudium i psykisk helsearbeid. Det er tydelig at det er et kompetent fagmiljø som har utviklet studiet, og har gitt det en profil som bygger på miljøets styrker. Det viktigste ankepunktet er at rusproblematikken har havnet noe i bakgrunnen, selv om det nevnes eksplisitt i søknaden at man vil «utdanne kandidater som kan møte mennesker med psykiske og rusrelaterte problem/lidelser på en helsefremmende måte» (s. 22). Dette gjør seg gjeldende i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene, samt i emnebeskrivelsene. Rusrelaterte problemer er en meget viktig del av psykisk helsearbeid. Høgskolen nevner dette i søknaden, men det blir ikke i særlig grad realisert på emnenivå. Om rusproblematikken skal gis den plassen i studiet høgskolen omtaler at den skal ha, bør dette også gjenspeiles i studiets navn. Et annet ankepunkt er at det i studiet savnes en tydelig kobling til somatiske helseproblemer, som ofte er fremtredende i pasientgruppen.

Dersom dette kan rettes opp anser vi at studiet har stort potensiale, og vil gi et verdifullt bidrag til utviklingen av faget.

¹ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-02-28-237>

3.2 Grunnleggende forutsetninger for akkreditering (§ 7-1)

3.2.1 Krav vurdert av NOKUTs administrasjon og sakkyndige

§ 7-1 (1) Følgende krav i lov om universiteter og høyskoler skal vurderes for akkreditering:

- a) Reglement og styringsordning
- b) Klagenemnd
- c) Læringsmiljøutvalg
- d) Utdanningsplan
- e) Vitnemål og Diploma Supplement
- f) Kvalitetssikringssystem.

Vurdering

Høgskolen har akkrediterte mastergradsstudier og kvalitetssikringssystemet ble godkjent av NOKUT i 2011. I denne rapporten vurderes derfor kun vitnemål og Diploma Supplement.

Vitnemål og Diploma Supplement følger UHRs anbefalinger og gir god informasjon om utdanningen og oppnådd grad. Det er imidlertid ikke helt samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelsen og den engelske oversettelsen i Diploma Supplement. Blant annet er det flere kulepunkter på engelsk enn det er i originalversjonen. Oversettelsen av læringsutbyttebeskrivelsen må også revideres og gjennomarbeides både faglig og språklig. Grammatiske feil som for eksempel «The candidate have...» bør lukes ut.

Konklusjon

Nei, høyskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høyskolen må:

- Lage en god faglig og språklig oversettelse på engelsk av læringsutbyttebeskrivelsene i Diploma Supplement.

3.2.2 Krav i aktuelle forskrifter og rammeplaner

§ 7-1 (2) Krav i aktuelle forskrifter og rammeplaner fra Kunnskapsdepartementet skal være oppfylt.

- Opptaksforskriften (1.syklus)
- Mastergradsforskriften (2.syklus)

Aktuelle rammeplaner:

- Rammeplan og forskrift for videreutdanning i psykisk helsearbeid, 60 studiepoeng

Vurdering

Mastergradsstudiet i psykisk helsearbeid har et omfang på 120 studiepoeng. De to første semestrene følger rammeplan og forskrift for videreutdanning i psykisk helsearbeid, 60 studiepoeng.

Inkorporering av rammeplanen i tilsvarende mastergradsstudiers første år finner vi ved andre institusjoner, som Universitetet i Agder, Høgskolen i Hedmark og Høgskolen i Oslo og Akershus. Krav i rammeplan er oppfylt slik det er beskrevet i søknad og studieplan.

Opptakskrav er 3- årig helse eller sosialfaglig profesjonsutdanning på bachelornivå (180 studiepoeng) og minimum ett år relevant heltids yrkespraksis etter endt utdanning. Dette tilsvarer opptakskrav i rammeplanen.

Med relevant yrkespraksis som opptakskrav, hentet fra rammeplanen, sikres samtidig rekruttering til mastergradsstudiet av søkere med klinisk erfaring og praksis. Erfaring fra andre institusjoner tilsier at de at færreste studenter går rett fra bachelorutdanning til masterutdanning i dette fagfeltet, selv uten et slikt tilleggskrav.

Den sakkyndige komiteen anser opptakskravene som rimelige.

Masteroppgaven er på 45 studiepoeng. Dette oppfyller kravet i mastergradsforskriften om selvstendig arbeid med et omfang av mellom 30 og 60 studiepoeng.

Mastergradsforskriften er oppfylt slik utdanningen er beskrevet.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet.

3.2.3 Rekruttering av studenter

§ 7-1 (3) Rekruttering av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.

Vurdering

Institusjonen har dimensjonert studiet for 50 studenter første året, og 35 på de siste 60 studiepoengene. Siden studiet etter det første året et deltidstudium blir det antatt 70 aktive deltidsstudenter.

Høgskolen har et godt etablert videreutdanningstilbud i psykisk helsearbeid og et videreutdanningstilbud i rusproblematikk i psykisk helse. De har også et etablert samarbeid med Høgskolen i Haugesund og Høgskolen i Sogn og Fjordane. Dette viser formodentlig et godt rekrutteringsgrunnlag til mastergradsutdanningen. Høgskolen i Bergen har et godt rykte innen fagfeltet, noe som vil bidra til rekruttering til studiet.

Vi har erfaring med at rekruttering i mindre grad skjer fra de kliniske felt. Det er usikkert i hvilken grad helsetjenesten selv vil sende studenter til mastergradsutdanningen.

Likevel vil studiet være attraktivt for en del søkere som allerede er i arbeid, siden studiet etter første året er organisert som et deltidsstudium. Denne organiseringsmodellen synes derfor fornuftig.

I sum er redegjørelsen for rekruttering av studenter tilfredsstillende.

Konklusjon

Ja, høyskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

3.2.4 Praksisavtaler

§ 7-1 (4) For studier med praksis skal det foreligge tilfredsstillende avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Vurdering

Høgskolen har lagt ved praksisavtaler med Helse Bergen HF og med Bergen kommune. Avtalene er relevante.

Derimot oppfyller ikke praksisavtalene krav i studietilsynsforskriften, merknad til § 7-1, det vil si at de ikke gjengir bestemmelser om eksterne praksisveileders kompetanse og kapasitet, regulerer tiltak for oppfølging av studentene, eller viser institusjonens ansvar og retningslinjer for kvalitetssikring av praksisoppholdet. Høgskolen må oppdatere de foreliggende avtalene så de er i samsvar med krav i forskriften.

Dersom høgskolen forventer rekruttering fra større geografiske områder på Vestlandet, ville det vært hensiktsmessig også å inngå avtaler med andre aktører utenfor det sentrale Bergensområdet. Slik unngår man en potensielt lang reisevei for studenten mellom hjem og praksissted.

Konklusjon

Nei, høyskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høgskolen må:

- oppdatere praksisavtaler i henhold til kravene i studietilsynsforskriften.

Høgskolen bør:

- vurdere å inngå avtaler med aktører utenfor det sentrale Bergensområdet.

3.3 Plan for studiet (§ 7-2)

3.3.1 Studiets navn

§ 7-2 (1) Studiet skal ha et dekkende navn.

Vurdering

Studiets navn er mastergradsstudium i psykisk helsearbeid og det engelske navnet er Master's program in mental health care. Både det norske og det engelske navnet er lett forståelige, og kommuniserer godt til studenter, fagmiljø og potensielle arbeidsgivere.

Høgskolen legger i utgangspunktet opp til at rusproblematikken skal være en integrert del av studiet. Føringer fra Helse- og omsorgsdepartementet og helsedirektoratet tilsier at psykisk helse og rusproblematikk skal ses i sammenheng, i tråd med faglig utvikling. Dette nevnes også i folkehelsemeldingen. Som vi nevnte innledningsvis og som vi kommer tilbake til senere, er rusaspektet for lite inkorporert i studiet. Som en konsekvens av våre anbefalinger, bør studiets navn også speile denne sammenhengen, som for eksempel «Mastergradsstudium i psykisk helse- og rusarbeid»/«Master's program in mental health and substance abuse care».

Konklusjon

Ja, studiets navn er dekkende.

Høgskolen bør:

- inkorporere rusproblematikken i navnet.

3.3.2 Overordnet læringsutbytte

§ 7-2 (2) Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Studiets læringsutbyttebeskrivelse:

Kunnskap: (K)

Kandidaten...

- har inngående kunnskap om menneskets risiko for utvikling av psykiske lidelser relatert til kultur, livsløp, krevende livshendelser og materielle forhold (K1)
- har avansert kunnskap om ulike faglige perspektiver på psykiske lidelser og rusproblematikk ha inngående kunnskap om integrert behandling, tverrfaglig samhandling og koordinering av hjelpetilbud (K2)
- har inngående kunnskap om internasjonal variasjon i forståelse av psykisk lidelse (K3)
- har inngående kunnskap om faktorer som fremmer helse og reduserer risiko for psykiske helseproblem (K4)

- har inngående kunnskap om ulike perspektiver på psykisk helse, rusproblematikk og psykisk lidelse og kunne forholde seg analytisk til hvordan ulike perspektiv får konsekvenser for behandlingstilnærming og organisering av tjenestetilbudet (K5)
- har inngående kunnskap om kommunikasjons- og samhandlingsprosesser (K6)
- har inngående kunnskap om, anerkjenne og kunne gjøre seg bruk av andre faggruppers kompetanse i et forpliktende samarbeid (K7)
- har inngående kunnskap i vitenskapsteori, forskningsmetoder og forskningsprosesser generelt og relatert til feltet psykisk helsearbeid spesielt (K8)

Ferdigheter: (F)

Kandidaten...

- kan gi profesjonell hjelp til mennesker med ulike grader av psykiske problemer og lidelser og deres pårørende med utgangspunkt i deres ressurser, ønsker og behov basert på brukermedvirkning og likeverdighet (F1)
- kan stimulere og bidra til å utvikle tverrfaglig og tverretattlig samarbeid (F2)
- har erkjent og utviklet sin personlige kompetanse; kreativitet og mot (F3)
- kan innhente relevant kunnskap om psykisk helse og psykisk helsearbeid og kritisk vurdere kildene (F4)
- kan reflektere over og ta hensyn til forskningsetiske problemstillinger knyttet til forskning på sårbare grupper (F5)
- kan bruke relevante metoder for forskning og faglig utviklingsarbeid på en selvstendig måte (F6)

Generell kompetanse: (GK)

Kandidaten...

- kan formidle aktuell forskning, kritisk vurdere kildene og bidra til gjennomføring av og anvendelse av forskning i praktisk virke (GK1)
- kan reflektere kritisk over egen profesjonelle kompetanse og anvende eget fags særegne bidrag i psykisk helsearbeid (GK2)
- kan kritisk vurdere brukeres/pasienters og helse- og sosialarbeideres rettigheter og plikter og kunne analysere etiske dilemma knyttet til yrkesutøvelsen (GK3)
- kan identifisere, politiske føringer og rammeverk for fagområdet og kunne analysere og formidle hvordan disse påvirker praksis i fagfeltet (G4)
- kan dokumentere og formidle behov for psykiske helsetjenester (GK5)
- kan analysere og kritisk vurdere hvordan forståelse av psykisk helse og psykisk lidelse er relatert til kulturelle og samfunnsmessige forhold (GK6)
- kan gjennomføre prosjekt i tråd med grunnleggende etiske og metodologiske prinsipper for å finne svar på aktuelle problemstillinger i praksis (GK7)
- kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forskningsprosjekt under veiledning og i tråd med grunnleggende forskningsetiske retningslinje og metodologiske prinsipper (GK8)

Vurdering

Læringsutbyttebeskrivelsene er inndelt i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse i tråd med NKR. Læringsutbyttebeskrivelsene ligger på riktig nivå. Ambisjonsnivået er realistisk og gjennomførbart.

Likevel er det en del punkter som overlapper, og det er til tider mangel på presisjon. Antallet kulepunkter kan med fordel begrenses, så det totale læringsutbyttet beskrives på en overordnet måte med rom for justering av emner innenfor deskriptorene, samtidig som det fagspesifikke blir ivaretatt. Høgskolen må gjennomgå læringsutbyttebeskrivelsene og rette opp disse manglene. Nedenfor går vi igjennom de enkelte kategoriene.

Kunnskap

K1: Her benyttes begrepene «psykiske lidelser» og «krevende livshendelser» I kulepunkt 4 omtales «psykiske helseproblem». Disse tre begrepene må avklares i relasjon til hverandre og det bør gå frem hvordan man ser for seg hvordan de omfatter ulike dimensjoner ved og i psykisk helse- og rusarbeid.

Videre synes henvisningen til «krevende livshendelser» å være på et mindre spesifisert enn kultur, livsløp og materielle forhold. Dette kan kanskje tas ut og settes i et eget punkt sammen med rusproblematikk.

K2 og K3: Kan med fordel slås sammen.

K4: kan med fordel slås sammen med K1. Det mangler uansett en henvisning til rus i K3 og K4.

K6: Begrepet «kommunikasjon og samhandlingsprosesser» har en for bred ekstensjon. Dette må kontekstualiseres til studiets/fagets innhold. Det har skjedd mye på dette fagfeltet, jf. samhandlingsreformen.

Vi mener kunnskap om sammenhengen mellom psykisk og fysisk helse må komme tydeligere frem i læringsutbyttebeskrivelsene enn det gjør nå.

Det bør tas med at kandidaten skal ha kjennskap til forskning samt best practice i de angjeldende fagområdene.

Ferdigheter

Rusproblematikken er ikke nevnt under ferdigheter. Dette ser vi som en mangel.

F1: Pårørende er nevnt, men det er flere grupper som er relevante, som profesjonelle og private nettverk og hjelpeapparat.

F4: Rusaspektet må med. Setningen kan eksempelvis lyde «kan innhente relevant kunnskap om psykisk helse og og rus, samt psykisk helse- og rusarbeid, og kritisk vurdere kildene.

Den 4. deskriptoren under ferdigheter i NKR «kan gjennomføre et selvstendig arbeid...», savnes her, men tas opp i GK7 og GK8. Disse må slås sammen og flyttes opp under ferdigheter.

Generell kompetanse

Rusproblematikken nevnes heller ikke under generell kompetanse.

GK5: «kan dokumentere...» kan med fordel flyttes opp til F1.

Som nevnt over skal GK7 og GK8 flyttes opp til ferdigheter som et eget punkt.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttet er ikke tilfredsstillende beskrevet.

Høgskolen må:

- gjennomgå læringsutbyttebeskrivelsene i tråd med komitéens anbefalinger, med særlig henblikk på å få med rusproblematikk.

3.3.3 Studiets innhold og oppbygning

§ 7-2 (3) Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

Vurdering

Høgskolens beskrivelse av emnene viser på en god måte tilbake til de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene. Læringsutbyttebeskrivelsene til hvert emne er på riktig ambisjonsnivå og gir et kompetansebilde etter hvert fullført emne. Vi etterlyser likevel at høgskolen i større grad tar med rusproblematikken i enkeltemnene, jf. vurdering av overordnet læringsutbytte ovenfor.

Rusproblematikk er både helsepolitisk og faglig integrert i psykisk helsearbeid, og det er blitt et viktig område i psykiatrien. Dette gjenspeiles i for liten grad i emnebeskrivelsene. Med fagmiljøets kompetanse på fagområdet, er det underlig at rus ikke er gitt større oppmerksomhet. Rammeplanen som ligger til grunn for første studieår er sist revidert i 2005, og fagfeltet har endret seg mye i mellomtiden. Vi ser ingen grunn til ikke å utvide emner som er bygget direkte på rammeplanen i tråd med rusreformen, da man også gikk over fra å tale om sosialklienter til pasienter.

Når det er sagt, har høgskolen har gjort en godt arbeid med å dekke det forventede faginnholdet i slikt studium, og samtidig bygge på den solide kompetansen som finnes i fagmiljøet. Denne kompetansen er spesielt sterk på felter som familie, fattigdom, sosiale forhold, livsløpsperspektiv og salutogenese. Fagmiljøets profil anser vi som meget tilfredsstillende, slik vi kommer tilbake til nedenfor.

Tabell over emnene, klippet fra studieplan:

Studiens emner	Undervisningssemester						Studiepoeng per emne	Derav studiepoeng praksis
	1	2	3	4	5	6		
PHA501: Mennesket, psykisk helse, psykiske lidelser, krevende livserfaringer og det sosiale miljø	x						7.5	
PHA502: Kommunikasjon, samhandling, konfliktforståelse og konfliktløsning	x						7.5	
PHA503: Vitenskapsteori, metode og etikk	x						7.5	
PHA504: Organisering av tjenester for mennesker med psykiske lidelser	x						7.5	
PHA505: Psykiske helseproblem, rusproblematikk og aktuelle intervensjoner, i et holistisk perspektiv og i et bedingsperspektiv		x					15	
PHA506: Praksisemne; Utvikling og utøvelse av relasjonskompetanse		x					15	15
PHA507: Forskningsmetode og etikk			x	x			15	

PHA508: Masteroppgave			x	x	x	x	45	
-----------------------	--	--	---	---	---	---	----	--

Selv om flere institusjoner følger rammeplanen første året av mastergradsstudiet, er det ulik praksis for om studentene oppnår en kvalifisering hvis de avslutter studiet etter ett år. Redegjørelsen fra HiB om at studenter som avslutter etter ett år får kvalifisering som psykisk helsearbeider synes gjennomtenkt. Likevel kan man her se en potensiell risiko for at for mange studenter ikke vil fullføre mastergradsutdanningen. Høgskolen tar en sjanse med denne ordningen, men vi ser ikke det som et diskvalifiserende trekk.

Når det gjelder progresjonen mellom emnene er studiet i stor grad bygget opp rundt selvstendige, avsluttede enheter. Dette tilsvarer oppbygningen av studiet ved andre institusjoner i Norge og Sverige. Høgskolen skriver at alle emner i første semester må være bestått før studenten kan starte på emnene PHA505 og PHA506, og at praksisemnet, PHA506, må være bestått før studenten kan framstille seg til eksamen i emne PHA505. Videre må alle emner i første studieår være bestått før studenten kan starte arbeidet med masteroppgaven.

Vi anser progresjonen mellom emnene som tilfredsstillende.

Litteraturlisten inneholder mange norske titler og gjenspeiler ikke i så stor grad at det er et internasjonalt fagfelt. Mastergradsstudium er FoU-basert og det er nyttig for studentene at de eksponeres for forskningsbaserte artikler og internasjonal litteratur. Det er ulike måter å fremstille fagkunnskap på, og en viktig øvelse å kunne lese fagartikler, og gjerne på andre språk.

Konklusjon

Ja, studiets innhold og oppbygging er tilfredsstillende relatert til læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

Høgskolen bør:

- tilstrebe at nok studenter fullfører mastergradsutdanningen.
- gjennomgå litteraturlisten for å gi et mer internasjonalt perspektiv og en større eksponering for forskningsbaserte artikler og bøker.

3.3.4 Arbeids- og undervisningsformer

§ 7-2 (4) Arbeids- og undervisningsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

Vurdering

Høgskolen legger opp til varierte arbeids- og undervisningsformer i studiet. Tradisjonelle forelesninger og selvstudium er supplert med gruppearbeid (både veiledet og studentdrevet) hvor det også inngår ferdighetstrening som rollespill og diskusjon rundt video-opptak, seminarer, veiledet praksis og prosessveiledningsgrupper under praksisperioden. Gruppene er tenkt tverrfaglig sammensatt, det vil si med studenter fra forskjellig profesjonsbakgrunn. I tillegg planlegger høgskolen

i større grad å utvikle elektroniske læringsressurser, på sikt i fellesskap med internasjonale samarbeidspartnere.

Variasjon i arbeids- og undervisningsformer gjelder mellom emnene, så vel som innenfor det enkelte emne. Begrunnelsen for valg av arbeids- og vurderingsformer virker gjennomtenkt, og vi anser valgene som egnet for å oppnå læringsutbyttet.

Det er ikke obligatorisk oppmøte til forelesninger, men i studieplanen er det angitt tilstedeværelse ved seminar og minst 80 % tilstedeværelse ved gruppearbeid som obligatorisk arbeidskrav. Dette synes å sikre et levende læringsmiljø opprettholdes blant studentene.

Gruppearbeidet som skal foregå i tverrfaglig sammensatte grupper hvor studentene har variert praksiserfaring er et godt initiativ, og vi har sett at dette gir gode resultater ved tilsvarende utdanninger ved andre institusjoner. Arbeids- og undervisningsformene bærer preg av i stor grad å følge «best practice» i sektoren. Dette mener vi er positivt.

Veiledning tilbys i forbindelse med det som kalles prosessveiledningsgrupper, i forbindelse med praksis av praksisveiledere og en kontaktperson fra utdanningen, og i forbindelse med mastergradsoppgaven.

Mastergradsoppgaven er et individuelt veiledet arbeid, med mulighet for å skrive oppgaven som monografi eller en vitenskapelig artikkel med «kappe». Det gis inntil 20 timer veiledning, hvorav 6 er obligatorisk. Det kan være et selvvalgt tema eller studenten kan inngå i et eksisterende forskningsinitiativ eksternt – høgsolen nevner deres internasjonale samarbeidspartnere og PsykNettVest – eller internt ved høgsolen. Vi mener det er fint at studentene gis denne valgmuligheten og at dette er lagt opp på en god måte.

Høgsolen har lagt ved en oversiktlig redegjørelse av arbeidsomfang for de enkelte emner, konkretisert i antatt timebelastning på forskjellige arbeids- og undervisningsformer og vurderingsalternativer. Totalt er arbeidsomfanget antatt 1600 timer per 60 studiepoeng. Dette er i tråd med studietilsynsforskriften, og beregningene synes rimelige.

Konklusjon

Ja, studiets arbeids- og undervisningsformer er egnet til å oppnå læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

3.3.5 Eksamens- og vurderingsordninger

§ 7-2 (5) Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet for studiet oppnås.

Vurdering

Høgsolen har angitt at det gis en variasjon av vurderingsordninger. I tillegg til arbeidskrav som tilstedeværelse/deltagelse i seminarer, grupper og veiledningstimer, samt praksis, er det individuell

avsluttende skriftlig eksamen i emnene PHA501, PHA503 og PHA507 som vurderes etter karakterskala. I emnene PHA502 og PHA504 er det hjemmeoppgaver i gruppe som vurderes til bestått/ikke bestått, og i emne PHA505 er det individuell hjemmeoppgave som vurderes etter karakterskala. Praktisemnet PHA506 vurderes til bestått/ikke bestått i samråd med praksisveileder.

Masteroppgaven, emne PHA508 har vi omtalt ovenfor. Den skal skrives individuelt eller i samarbeid med en annen student under obligatorisk veiledning. Arbeidskrav er ett fremlegg, som omhandler metode, datagrunnlag og etikk. Dette er en videreføring av gruppefremlegg fra emne PHA507. Masteroppgaven vurderes etter karakterskala og ved bestått går studenten gjennom en muntlig eksaminering. Dette er i tråd med vanlig praksis i tilsvarende utdanninger.

I sum mener vi eksamensformene og arbeidskravene, slik de fremstilles i søknad og studieplan, synes egnet til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet.

Konklusjon

Ja, studiets eksamens- og vurderingsformer er egnet til å oppnå læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

3.3.6 Studiets relevans

§ 7-2 (6) Studiet skal ha en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier.

Vurdering

Kandidater med mastergradsutdanningen innen psykisk helse- og rus arbeid er en etterspurt ressurs i arbeidsmarkedet, særlig innenfor ulike kommunale tjenester

Når det gjelder muligheter for videre ph.d.-studier er det flere programmer som er aktuelle, slik høyskolen også nevner i søknaden. Dette kan for eksempel være innenfor psykologi, samfunnsmedisin og helse- og sosialfag generelt. Vi ser tydelig rekrutteringspotensiale ved relevante ph. d. programmer i universitets- og høyskolesektoren.

De som avslutter studiet etter første året, slik som høyskolen regner med at en andel studenter vil gjøre, vil ha gode muligheter til å få arbeid med kvalifiseringen som psykisk helsearbeider. Som vi nevnte i punkt 4.3.3, kan det være en risiko for utdanningen som helhet forbundet med dette valget å gi en slik kvalifisering, siden mange studenter kan velge å avslutte etter det første året.

Konklusjon

Ja, studiet har en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier.

Høyskolen bør:

- tilstrebe at nok studenter fullfører mastergradsutdanningen.

3.3.7 Kobling til forsknings- og utviklingsarbeid

§ 7-2 (7) Studiet skal ha tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.

Vurdering

Som vi kommer tilbake til i vurderingen av fagmiljøet nedenfor, er det en imponerende kompetanseprofil i det vitenskapelige miljøet ved høgskolen. Det er meget positivt trekk at de legger vekt på å inkludere studenter i forskning ved institusjonen eller samarbeidspartnere. Dette gjelder i spesiell grad arbeid med mastergradsoppgaven, hvor studenter kan knytte seg til pågående prosjekter. Av erfaring vet vi at dette er tidkrevende og vanskelig, men en viktig ambisjon. Mange studenter kommer med ferdige prosjektideer til masteroppgaven, eller har personlige interesser for hva de vil arbeide med.

Konklusjon

Ja, studiet har tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid tilpasset studiets egenart.

3.3.8 Studentutveksling og internasjonalisering

§ 7-2 (8) Studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Vurdering

Høgskolen har gjennom mange år samarbeidet med institusjoner i Tanzania. Dette omfatter Mawenzi Regional Hospital, Institute of Social Work (ISW) og Muhimbili University of Health and Allied Sciences (MUHAS). Utvekslingen vil tilbys som en del av emne PHA504. Praksisemnet PHA506 vil i sin helhet bli gjennomført i ved norske praksisplasser. Disse avtalene er faglig relevante og på riktig akademisk nivå. Avtalene omhandler også utveksling av akademisk fagstab. De tre avtalene er intensjonsavtaler («Memorandum of understanding») og må aktualiseres som bindende avtaler før akkreditering kan gis.

Høgskolen har også en avtale med York university, Canada. I søknaden fremgår at det er muligheter for studentene å knytte seg til pågående forskningsprosjekter i York, samt felles nettbasert undervisning med canadiske studenter innenfor enkelte emner. Avtalen er formalisert og på riktig nivå, men viser ikke tydelig fagtilknytning. Dette må spesifiseres nærmere i avtaledokumentet.

Høgskolen har også lagt ved en intensjonsavtale med Karlsuniversitetet i Tsjekkia som er fagspesifikk for dette studiet. Det nevnes at denne vil formaliseres i en Erasmus+ avtale, dersom studiet blir

akkreditert. Det nevnes også i søknaden at fagmiljøet arbeider med å etablere et Erasmus+ samarbeid med Kings College i London. Sistnevnte ville bety en ytterligere styrking av utdanningen.

Vi mener at utveksling av studenter og internasjonaliseringordninger i fagmiljøet er godt ivaretatt, men at avtalene må formaliseres som bindende avtaler.

Konklusjon

Nei, studiet har ikke ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Høgskolen må:

- Formalisere minst én av intensjonsavtalene i bindende fagspesifikke avtaler.

3.3.9 Infrastruktur

§ 7-2 (9) Studiet skal ha lokaler, bibliotekstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold for studentene, som er tilpasset studiet.

Vurdering

Høgskolen disponerer et nytt bygg i Bergen. Infrastruktur som gode bibliotekstjenester, teknisk-administrative tjenester og studenttilbud er på plass. Studiet krever ingen særskilte laboratorier eller andre spesialiserte undervisningsrom, utover grupperom forsynt med AV-utstyr. Det er positivt at de har god tilgang på rom i forskjellige størrelser og utforminger for å utføre øvelser og veiledning. Infrastrukturen ved lærestedet synes utmerket.

Konklusjon

Ja, studiet har infrastruktur som er relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

3.4 Fagmiljø tilknyttet studiet (§ 7-3)

3.4.1 Fagmiljøets sammensetning, størrelse og kompetanse

§ 7-3 (1) Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

Vurdering

Høgskolen har redegjort for fagmiljøets sammensetning, størrelse og kompetanse ved omtale av de enkelte fagpersoners profil, nettverk, forskningsaktiviteter, publiseringslister samt publiseringspoeng. I det hele er det et imponerende kompetent fagmiljø som er tilknyttet studiet. Studiets emner er dekket med den riktige kompetansen, og balansen fordelt på de forskjellige områdene synes god. Fagmiljøets samlede kompetanse har tydelig formet dette mastergradsstudiets faglige profil, samtidig som miljøet viser en god bredde. Det er tillitsvekkende at et studium på denne måten er såpass solid forankret i et bestående og meritert fagmiljø. Det er også rekruttert yngre fagpersoner som bidrar på en god måte til kompetanseheving i det samlede fagmiljø.

Det er likevel en utfordring å se i hvilken grad fagmiljøet har erfaring fra og kontakt med det kliniske feltet. Selv om det er hevet over tvil at det ligger lang og grundig erfaring fra det teoretiske til grunn, synes det største utviklingspotensialet å finnes i den kliniske tilknytningen. Vi vil derfor anbefale høgskolen å heve fagmiljøets samlede kompetanse på dette feltet, eller klargjøre i hvilken grad klinisk erfaring er representert i fagmiljøet.

Konklusjon

Ja, fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse er tilpasset studiet slik det er beskrevet i planen og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

Høgskolen bør:

- heve fagmiljøets samlede kompetanse på det kliniske feltet.

3.4.2 Fagmiljøets eksterne faglige deltakelse

§ 7-3 (2) Fagmiljøet skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet.

Vurdering

Høgskolen har redegjort grundig for hvordan fagmiljøet inngår i en rekke forskningsnettverk. I søknaden er gitt en tabell hvor hver enkelt fagpersons deltagelse i formelle og uformelle nasjonale og internasjonale nettverk er listet opp.

Mer overordnet fremheves PsykNettVest, som er et nettverk bestående av flere underområder, relevante for studiet (klinisk psykoseforskning, stemningslidelser, angstlidelser). Nettverket er forankret i helseforetakene i Helse Vest. Det er også beskrevet fagpersoners deltagelse i prosjekter i samarbeid med fagpersoner fra samarbeidsinstitusjonene vi omtalte ovenfor, med Karlsuniversitetet i Praha (alkoholproblematikk, stigma), York University i Canada (skam, familievold), men også Yale i USA (rehabilitering, behandlingstiltak for alvorlige psykiske lidelser), Aarhus i Danmark (rusproblematikk). Flere forskningssamarbeid nevnes i søknaden.

Fagmiljøet synes godt involvert i nasjonale og internasjonale forskningssamarbeid.

Konklusjon

Ja, fagmiljøet deltar aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet.

3.4.3 Tilsatte i hovedstillinger

§ 7-3 (3) Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet.

For de ulike syklusene gjelder i tillegg:

- a) For første syklus skal minst 20 prosent av det samlede fagmiljøet være ansatte med førstestillingskompetanse
- b) For andre syklus skal minst 10 prosent av det samlede fagmiljøet være professorer eller dosenter og ytterligere 40 prosent være ansatte med førstestillingskompetanse.

Vurdering

Høgskolen har i søknaden gjort rede for hvordan de kvantitative kravene for studier i andre syklus er oppfylt.

Fagmiljøet bidrar med totalt 10,35 årsverk inn mot studiet. Ved opptelling ser vi at 9,85 (95 %) av årsverkene er i hovedstilling ved høyskolen. For fast hovedstilling er tallet 8 (77 %). 2,7 (26 %) av årsverkene er dekket av professorer, mens ytterligere 5,1 (49 %) er dekket av fagpersoner med førstestillingskompetanse. De kvantitative kravene er oppfylt.

Høgskolen har definert alle emner som sentrale i studiet, og det fremgår at samtlige er ivaretatt av fagpersoner med førstestillingskompetanse.

Konklusjon

Ja, fagmiljøet oppfylder de kvantitative kravene.

3.4.4 Fagmiljøets forsknings- og utviklingsarbeid

§ 7-3 (4) Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

For de ulike syklusene gjelder i tillegg:

- a) For første syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på et nivå som er tilfredsstillende for studiets innhold og nivå.
- b) For andre syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på høyt nivå.

Vurdering

Høgskolen har i relativt stor detalj omtalt fagmiljøets forskningsprosjekter. Generelt kan vi bemerke at forskningsaktiviteten er veldokumentert og har eksistert over tid. Det er stor variasjon i temaområder og samarbeidspartnere, og aktiviteten underbygger fagmiljøets FoU-bidrag inn i undervisningen. Publiseringssaktiviteten er stor, både i form av individuelle publikasjoner og samarbeidsprosjekter.

Som nevnt over har høgskolen listet opp antall publikasjoner og antall publikasjonspoeng i tabeller, og vi ser at trenden er stigende fra 2011 til 2015.

Fagmiljøet driver definitivt forskning og faglig utviklingsarbeid med dokumenterte resultater nasjonalt og internasjonalt på et høyt nivå.

Konklusjon

Ja, fagmiljøet har dokumenterte resultater på høyt nivå.

3.4.5 Praksisveiledere

§ 7-3 (5) For studier med praksis skal fagmiljøet og eksterne praksisveiledere ha hensiktsmessig erfaring fra praksisfeltet.

Vurdering

Vi nevnte tidligere at fagmiljøet har et visst utviklingspotensiale i erfaring med klinisk praksis. Likevel mener vi dette er godt nok til å tilfredsstille kravet. I praksisperioden vil studentene få erfaring med det kliniske arbeidet.

Det nevnes at «praksisveileder skal ha minst 75 % stilling og hovedsakelig pasient-/brukerrelaterte arbeidsoppgaver. De skal ha bachelorutdanning innen helse og sosialfag og minst 60 studiepoeng relevant videreutdanning på høgskolenivå. Videre har de alle erfaring og ansiennitet som psykisk helsearbeider.» Minimum stillingsprosent, utdanningsbakgrunn og -nivå synes rimelig. Vi forstår det er vanskelig å sette klare ansiennitets- og erfaringskrav til praksisveiledere siden det er mye bevegelse i profesjonsstillinger. På samme vis er det vanskelig å sette tydelige krav om veiledererfaring, siden en gang må være den første. Derfor kan vi bare anbefale at høgskolen tilstreber at praksisveiledere har kompetanse om veiledning. Det nevnes at praksisveiledere tilbys kurs i kunnskapsbasert praksis og veiledning, og videre skal kontaktlærer ved høgskolen ha løpende kontakt med praksisveileder.

Vi anser kravet som tilfredsstillende oppfylt.

Konklusjon

Ja, fagmiljøet og eksterne praksisveiledere har hensiktsmessig erfaring fra praksisfeltet.

3.5 Samlet konklusjon

På bakgrunn av den skriftlige søknaden med tilhørende dokumentasjon, konkluderer den sakkyndig komiteen med følgende:

Komiteen anbefaler ikke akkreditering av mastergradsstudium i psykisk helsearbeid ved Høgskolen i Bergen.

Følgende krav er vurdert som ikke godkjent:

- § 7-1 (4) For studier med praksis skal det foreligge tilfredsstillende avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.
- § 7-2 (2) Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.
- § 7-2 (8) Studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Følgende krav må innfris for å oppnå akkreditering:

- lage en god faglig og språklig oversettelse på engelsk av læringsutbyttebeskrivelsene i Diploma Supplement.
- oppdatere praksisavtaler i henhold til kravene i studietilsynsforskriften.
- gjennomgå læringsutbyttebeskrivelsene i tråd med komitéens anbefalinger, med særlig henblikk på å få med rusproblematikk.
 - formalisere minst én av intensjonsavtalene om studentutveksling og internasjonalisering i bindende fagspesifikke avtaler.
 - heve fagmiljøets samlede kompetanse på det kliniske feltet

Videre har komiteen gitt følgende råd for videre utvikling:

- vurdere å inngå avtaler med aktører utenfor det sentrale Bergensområdet.
- inkorporere rusproblematikken i navnet.
- se på komitéens anbefalinger vedrørende 4.3.2, overordnet læringsutbytte.
- tilstrebe at nok studenter fullfører mastergradsutdanningen.
- gjennomgå litteraturlisten for å gi et mer internasjonalt perspektiv og en større eksponering for forskningsbaserte artikler og bøker.

4 Institusjonens kommentar

Tilsvar – Akkreditering av nytt masterstudium ved Høgskolen i Bergen

Viser til mottatt rapport ref:16/00468-4 den 29.09.2016

Vi er tilfreds med vurderingen som vi oppfatter som gjennomgående positiv, og vi vurderer det som riktig i forhold til kvaliteten i masterprogrammet at rusproblematikk blir tydeligere løftet fram og integrert.

Vi har foretatt følgende endringer og disse presenteres i henhold til punktene i rapporten.

Ad: Diploma supplement (4.2.1)

Alle faglige og språklige endringer som er gjort i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene er også gjennomført i Diploma supplement. Det er gjennomført ny språkvask på engelsk oversettelse (vedlegg 1).

Ad: Praksisavtalene (4.2.4)

Høgskolen er bedt om å oppdatere praksisavtalene slik at de gjengir bestemmelser om eksisterende praksisveileders kompetanse og kapasitet, tiltak for oppfølging av studenter samt ansvar og retningslinjer for kvalitetssikring av praksisopphold. Høgskolen i Bergen har en overordnet avtale med Helse Bergen og Bergen kommune. Det er et omfattende arbeid å oppdatere disse avtalene siden det er mange parter og institusjoner som er involvert. Høgskolen står overfor fusjon med to andre høgskoler til Høgskulen på Vestlandet og arbeidet med revidering av praksisavtaler vil starte like etter fusjonering. Studietilsynsforskriften vil være retningsgivende for arbeidet.

Praksissteder som høgskolen ikke har en overordnet avtale med får tilsendt en forespørsel om praksisplasser (vedlegg 2). Praksissteder som tar imot studenter svarer med å fylle ut et avtaleskjema der det fremgår navn på veileder og hvilken kompetanse denne har (vedlegg 3).

Praksishåndboken sendes ut til praksisstedet når plassene er fordelt. Begge parters ansvar knyttet til oppfølging av student fremgår der samt noe i emnebeskrivelsene (PHA506 Praksisemnet: Utvikling og utøvelse av relasjonskompetanse i praksis). Det foretas regelmessige møter mellom høgskolen og praksisstedet og emneansvarlig kommer i tillegg på besøk i forkant av en praksisperiode for gjensidig informasjonsutveksling (vedlegg 2). Det inngås avtaler med praksissteder i Hordaland utenfor det sentrale Bergensområdet når vi har studenter som det er aktuelt for. Et eksempel er fra Voss (vedlegg 3). Unntaksvis har vi også inngått avtaler i Sogn og Fjordane og Rogaland. Dette har da vært i overensstemmelse med høgskole/universitet i de aktuelle områdene.

Ad: Rus i studiets navn (studiets navn 4.3.1)

Studiets navn er nå endret til «Mastergradsstudium i Psykisk helse-og rusarbeid» /»Master's Programme in mental health and substance abuse care».

Ad: Læringsutbyttebeskrivelsen (4.3.2)

Følgende endringer er gjort:

Vi har endret læringsutbytter i tråd med komiteens anbefalinger med særlig henblikk på å integrere rusproblematikk (vedlegg 4 og 5).

Rusproblematikken er nå med i studieprogrammets læringsutbyttebeskrivelser K1, K2, K3, K5 + F1, F2, F5 og G2 og G5 og i studieplanens emner.

Sammenhengen mellom fysisk og psykisk helse kommer nå tydeligere frem i K1, K3, F1 og G5 og i studieplanens emnebeskrivelse PHA 501 og tilhørende læringsutbytter.

I et «børpunkt» nevnes at vi bør gjennomgå litteraturlisten for å gi et mer internasjonalt perspektiv og en større eksponering for forskningsbaserte artikler og bøker. Vi har gjennomgått litteraturlisten og styrket det internasjonale perspektiv og inkludert flere forskningsbaserte artikler og bøker (vedlegg 5).

Profil og kompetanse i fagmiljøet er bakgrunnen for at vi ønsker å beholde «krevende livserfaringer» som en sentral tematikk i studiet. Utdanningen har også fokus på ulike perspektiv på de mer genuine psykiske lidelser/ lidelsesuttrykk som schizofreni og ønsker derfor også å beholde disse begrepene.

«Krevende livserfaringer» betegner hendelser som for mange mennesker rykker ved tillit og trygghet i tilværelsen på en slik måte at ubalanse i form av psykososiale og fysiske vansker oppstår. Krevende livserfaringer er noe allment i ett livsløp og retter fokus mot livets utfordringer og funksjonsproblem mer enn symptomer og diagnoser, noe vi synes er viktig. Ubalanse knyttet til livserfaringer oppleves psykisk såvel som fysisk og gir ofte problem med å mestre hverdagens utfordringer for kortere eller lengre tid. Noen vil trenge hjelp for å unngå at denne ubalansen, og for noen medfører den vedvarende psykiske problemer. Sammenhenger mellom krevende livserfaringer og psykisk/fysisk helse og utvikling av psykiske og rusrelaterte helseproblem er godt dokumentert. Vi ønsker derfor å beholde «krevende livserfaringer».

Ad: Fagmiljøets kliniske kompetanse (4.4.1)

Fagmiljøet er inne i et tydelig generasjonsskifte og klinisk erfaring og klinisk kompetanse blir vektlagt i alle nyansettelser. Vi beskriver derfor den kliniske kompetansen både hos nytilsatte som skal inn i masterutdanningen og hos sentrale personer i det etablerte fagmiljøet (vedlegg 6). Vi er trygge på at vi samlet har et sterkt, tverrprofesjonelt fagmiljø som besitter en solid klinisk erfaring og klinisk kompetanse. Disse driver omfattende praksisnær eller klinisk forskning. Vi må også nevne at Professor Kjell Underlid som var sentral i utviklingen av den opprinnelige søknaden, døde i sommer. Professor Kari Dyregrov har gått inn i hans stilling.

Ad: Synliggjøring av rusproblematikk i studiet og kobling til somatiske helseproblemer (4.1)

Masterstudiet er bygd rundt nåværende videreutdanninger i Psykisk helsearbeid og Rusproblematikk og psykisk helse. De to studietilbudene har tradisjonelt vært integrert ved HiB. Vi ser derfor svært positivt på at komiteen peker på dette og mener vi gjennom revisjonen av de overordnede læringsutbyttene og emner har fått tydeliggjort sammenhengene i psykisk helse- og rusarbeid. Studiets kobling til somatiske/ fysiske helseproblem er nå også fremhevet i læringsutbyttebeskrivelsene (vedlegg 4 og 5).

Fagmiljøet har en tverrfaglig og bredt sammensatt kompetanse innenfor rusfeltet. Forskningen strekker seg fra internasjonale policy-studier og organisasjonsforskning til kliniske studier og epidemiologiske studier (vedlegg 6).

Fagmiljøet har samlet et stort internasjonalt nettverk, og vi vil i denne sammenhengen nevne en forbindelse som er spesielt interessant for Masterutdanningen. Miljøet har nær kontakt med Charles University i Praha, der de tilbyr et eget Masterstudium i «Addiktologi» <http://iforum.cuni.cz/IFORUM-9878.html>. Det vil være aktuelt å gjøre avtale om studentutveksling med dette programmet. Samarbeidet har også resultert i forskningsartikler om alkohol og alkoholrelatert mortalitet basert på data fra Norge og

Tsjekkia. En første artikkelen er sendt inn til Central European Journal of Public Health, med tittelen: “A comparison of alcohol consumption and alcohol policies in the Czech Republic and Norway” Forfattere: Helena Hnilicová, Siri Nome, Karolína Dobiášová, Miroslav Zvolský, Roger Henriksen, Zuzana Kmecová, Elena Tulupova.

Ad: Studentutveksling og internasjonalisering (4.3.8) og forskriftenes § 7-2 (8)

Sakkyndig komite vurderer ordninger for utveksling av studenter og internasjonalisering i fagmiljøet som godt ivarettatt, men ønsker at avtalene må formaliseres som bindende avtaler. Høgskolen blir bedt om å formalisere minst én av intensjonsavtalene i bindende fagspesifikke avtaler.

Avtalene som er lagt ved søknaden om akkreditering er Memorandums of Understanding og intensjonsavtaler om bindende utvekslingsavtaler så sant studiet blir akkreditert. Vi har nå formalisert MoU avtalen med Muhimbili University of Health and Allied Sciences (MUHAS) med et Addendum som spesifikt omfatter det nye masterprogrammet i Psykisk helse og rusarbeid Denne avtalen omfatter utvekslingstilbud både på praksis (i første året av studiet) og feltarbeid i forbindelse med masteroppgaven. MUHAS tilbyr et eget masterprogram innenfor mental helse og via vår avtale med dem vil studenter få gjennomføre praksis på Muhimbili National Hospital som har en egen psykiatrisk avdeling (vedlegg 7).

En utvidet MoU med York University er avtalt, men ikke signert enda (vedlegg 8).

Ad: Tilstrebe at nok studenter fullfører mastergradsutdanningen (4.3.3. og 4.3.6)

HiB blir fra 01.01.17 slått sammen med Høgskolen Stord/Haugesund og Høgskolen i Sogn og Fjordane til Høgskulen på Vestlandet. Dette styrker rekrutteringsbasen for studiet Vi har nærhet til praksisfelt, spesialisthelsetjenesten og forskningsmiljøer gjennom ulike nettverk som PsykNett Vest. Fagmiljøet driver mange forskningsprosjekter i praksisfeltet, og det vil bli åpnet for at studentene kan skrive masteroppgaven sin som del av disse prosjektene. Dette vil føre til at de ser aktualiteten av studiet for praksisfeltet og forhåpentligvis se tydeligere behovet for denne kompetansen i praksis noe som vil gjøre studentene motiverte til å fullføre studiet og at praksisfeltet etterspør denne type kompetanse.

Gjennom studiet vil studentene bli fulgt tett opp gjennom gruppearbeid og individuell veiledning, noe som vi har erfaring med betyr mye for studentenes motivasjon for å fullføre.

Vedlegg:

- 1 Diploma Supplement
- 2 Forespørselsbrev (e-post)
- 3 Avtale skjema - praksis
- 4 Endring i studiets læringsutbytter
- 5 Studieplan
- 6 Fagmiljøets kliniske kompetanse
- 7a MoU Muhimbili University of Health and Allied Sciences, Tanzania
- 7b Addendum to MoU
- 8 Template Amendment, York University

5 Tilleggsvurdering

5.1.1 Krav vurdert av NOKUTs administrasjon og sakkyndige (4.2.1)

Høyskolen må

- lage en god faglig og språklig oversettelse på engelsk av læringsutbyttebeskrivelsene i Diploma Supplement.

Vurdering

Læringsutbyttebeskrivelsene på engelsk i Diploma Supplement er gjennomgått faglig og språklig, og er nå gode oversettelser.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet

5.1.2 Praksisavtaler (4.2.4)

Høyskolen må

- oppdatere praksisavtaler i henhold til kravene i studietilsynsforskriften.

Høyskolen bør

- vurdere å inngå avtaler med aktører utenfor det sentrale Bergensområdet.

Vurdering

Høyskolen har overordnet avtale med Helse Bergen og Bergen kommune, disse vil bli oppdatert når fusjonsprosessen de er inne i er fullført. Høyskolens redegjørelse for rutiner rundt praksisavtaler, og kvalitetssikring av ordningen, synes utmerket. Vi ser også at forestående fusjon gir muligheter for praksisplasser fordelt over et større geografisk område. Dette er interessant.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet

5.1.3 Studiets navn (4.3.1)

Høyskolen bør

- inkorporere rusproblematikken i navnet.

Vurdering

Høgskolen har endret navnet til «Mastergradsstudium i psykisk helse- og rusarbeid» i tråd med komitéens anbefaling

5.1.4 Overordnet læringsutbytte (4.3.2)

Høgskolen må

- gjennomgå læringsutbyttebeskrivelsene i tråd med komitéens anbefalinger, med særlig henblikk på å få med rusproblematikk.

Vurdering

Høgskolen har justert de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene på en god måte, i tråd med hva komitéen etterspurte. Rusproblematikk og koblingen til somatisk helse kommer tydeligere frem. Høgskolen har argumentert tilfredsstillende for at de vil beholde begrepet «krevende livserfaringer» som en tematikk i beskrivelsene.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet

5.1.5 Studiets innhold og oppbygning (4.3.3)

Høgskolen bør

- tilstrebe at nok studenter fullfører mastergradsutdanningen.
- gjennomgå litteraturlisten for å gi et mer internasjonalt perspektiv og en større eksponering for forskningsbaserte artikler og bøker.

Vurdering

Høgskolen har fulgt komiteens anbefaling om å få et mer internasjonalt perspektiv, og mer eksponering for forskningsbaserte bøker og artikler i litteraturlisten. Vi ser også positivt på at studentene blir gitt mye veiledning underveis, noe som rimeligvis vil bidra til at de velger å fullføre mastergradsstudiet.

5.1.6 Studiets relevans (4.3.6)

Høgskolen bør

- tilstrebe at nok studenter fullfører mastergradsutdanningen.

Vurdering

Høgskolen har argumentert for at fagmiljøets nærhet til praksisfelt og andre forskningsmiljøer, samt det bredere rekrutteringsgrunnlag som kommer som følge av fusjonsprosessen, vil motivere studenter til å fullføre masterstudiet.

5.1.7 Studentutveksling og internasjonalisering

Høgskolen må

- Formalisere minst én av intensjonsavtalene i bindende fagspesifikke avtaler.

Vurdering

Høgskolen har fulgt opp dette punktet med en formalisert og relevant avtale. Det er også flere under utarbeidelse.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet

5.1.8 Fagmiljøets sammensetning, størrelse og kompetanse (4.4.1)

Høgskolen må

- heve fagmiljøets samlede kompetanse på det kliniske feltet.

Vurdering

Høgskolen har gjort rede for at klinisk kompetanse vektlegges i forbindelse med nyrekruttering til fagmiljøet, og at den kliniske kompetansen i det bestående fagmiljøet er solid. Redegjørelsen er troverdig og tilfredsstillende.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet

5.1.9 Oppsummerende konklusjon

Søknaden var solid i utgangspunktet. Høgskolen i Bergen har god forankring i fagområdet, med et fagmiljø med god kompetanse, og man får inntrykk av at de har erfaring med å skape utdannelser av god kvalitet. Høgskolen har i sitt tilsvarende vedlegg vist at de har tatt til seg de synspunkter komiteen målbar i rapportutkastet, og rettet opp de mangler som ble pekt på. Der høgskolen var uenig med komiteens vurdering, har de gjort godt rede for grunnene til dette. Studiet synes nå godt

gjennomarbeidet, og komiteen vil derfor anbefale akkreditering av Masterstudium i psykisk helse- og rusarbeid ved Høgskolen i Bergen.

6 Vedtak

NOKUT vurderer at vilkårene i NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning av 28. februar 2013 nå er oppfylt.

Vi akkrediterer derfor utdanningen mastergradsstudium i psykisk helse- og rusarbeid, 120 studiepoeng, ved Høgskolen i Bergen. Akkrediteringen er gyldig fra vedtaksdato.

7 Dokumentasjon

- Høgskolen i Bergen – Søknad om akkreditering av masterstudium i psykisk helsearbeid - 120 studiepoeng, jf. NOKUTs sak 16/00468-1
- Tilsvar - utkast til rapport - akkreditering av mastergradsstudium i psykisk helsearbeid ved Høgskolen i Bergen, jf. NOKUTs sak 16/00468-7

8 Presentasjon av den sakkyndige komiteen

- **Docent Bengt Svensson, Lunds universitet**
Bengt Svensson er spesialsykepleier i psykiatri og dosent i psykiatrisk helsevitenskap. Mellom 1975 og 1980 arbeidet han som spesialsykepleier innen akuttpsykiatri. Under 1990-tallet var han lærer i psykiatri på sykepleierutdanningen, og tok forskerutdanning ved det medisinske fakultet, Lunds universitet. Han har vært universitetslektor samme sted siden 2000. Hans forskning har dreiet seg rundt personer med alvorlig psykisk lidelse, med fokus på rehabilitering og sosialpsykiatrisk innsats. For tiden forsker han på «Flexible Assertive Community Treatment» samt andre intervensjonsprosjekter. Han er lærer på spesialistutdanning i psykiatri for sykepleiere, og har siden 2006 vært lærerrepresentant i ulike undervisningskomitéer for det medisinske fakultet.
- **Professor Bengt Karlsson, Høgskolen i Sørøst-Norge**
Bengt Karlsson har vært professor i psykisk helsearbeid siden 2007. Han er utdannet psykiatrisk sykepleier, har mastergrad i familierapi, og har klinisk erfaring med psykisk

helsearbeid tilrettelagt for barn, unge og voksne. Karlssons forskning omfatter utdanning og psykisk helsearbeid i ulike kontekster. Dette inkluderer studier av forholdet mellom grunnlagstenkning og ulike praksiser, praksisnær og samarbeidsbasert forskning samt recovery og lokalbasert psykisk helsearbeid. Karlsson har siden 2010 vært leder av Senter for psykisk helse og rus, Fakultet for helse- og sosialvitenskap, Høgskolen i Sørøst-Norge, medlem regional komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, REK Sør-Øst, i seks år, og medlem av forskningsutvalget i Helse og Rehabilitering, Ekstrastiftelsen, i 3 år.